

VERSLAG Forum Standaardisatie 20 april 2022

Vergadering:	woensdag 8 juni 2022
Agendapunt:	1B
Documentnummer:	FS-20220806.1B
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	19 mei 2022
Versie:	1,0
Bijlagen:	geen
Opsteller:	Joram Verspaget
Tegenlezer:	Ludwig Oberendorff

- Aanwezig fysiek: Larissa Zegveld (voorzitter), Thomas Faber (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, DE), Cor Franke (Franke Interim Management), Gerard Hartsink (financiële sector), Peter den Held (Logius, secretaris), Marc van Hilvoorde (namens CIO Rijk), Joop van Lunteren (adviseur), Benno Overeinder (NLnet Labs), Friso Penninga (Geonovum), Theo Peters (VNG Realisatie), Hans Tijn (provincie Flevoland), Rob Verweij (RINIS), Jolien van Zetten (waarnemend, NEN)
- Aanwezig online: Hetty Lucassen (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – directie Digitale Samenleving)
- Afwezig: Rudi Bekkers (TU Eindhoven), Gijs Boudewijn (Betaalvereniging), Floor Jas (SURF), Ad Reuijl (CIP), Harry Roumen (Ministerie van Financiën, CIO-office), Gerard Smits (Het Waterschapshuis), Michiel Steltman (DINL)
- Te gast: Paul Dam [agendapunt 04. Onderzoek doorontwikkeling lijsten]

1. Opening, agenda, verslag

Tijd: 09.30 tot 09.35 uur

Ter besluitvorming

a. Agenda

Geen opmerkingen over de agenda.

Samenstelling Forum

De voorzitter heet Hans Tijn van harte welkom als nieuw lid van het Forum. Hans is algemeen directeur/secretaris van de provincie Flevoland. Zijn achterban wordt gevormd door de leden van het IPO. Hans stelt zich kort voor aan de leden van het Forum. Verder wordt gemeld dat Rik van Terwisga sinds zijn terugtreden als directeur van NEN geen lid meer zal zijn van het Forum. Tot een (structurele) opvolger is benoemd, neemt Jolien van Zetten (NEN) waar.

Manifestgroep

Larissa Zegveld geeft aan langs te gaan bij de Manifestgroep. Ze wil het dan onder andere hebben over de follow-up van de werkconferentie "Een werkende uitkomst voor werklozen", over de raakvlakken tussen Manifestgroep en Forum Standaardisatie en over de (huidige) Forum-leden met een link naar de Manifestgroep.

b. Verslag en actiepunten Forum Standaardisatie 9 maart 2022

Het Forum stemt in met het verslag met medeneming van onderstaande punten.

Adviescollege ICT-toetsing (AcICT)

Zoals vermeld in het verslag heeft het AcICT open standaarden opgenomen in het Toetsingskader Adviescollege ICT-toetsing ('pas toe of leg uit'). Hiermee biedt het onder meer ondersteuning om na te gaan of een ICT-project afdoende beveiligd door het toepassen van IV-standaarden. Aanvullend meldde Joop van Lunteren dat dit ook zorgt voor meer bewustzijn over het belang van het maatschappelijk rendement van open standaarden en interoperabiliteit. Dat wordt aan het verslag toegevoegd.

Fiche over de EU Standardisation Strategy

EZK heeft dit fiche geschreven en niet BZK. Dit wordt aangepast in het verslag (**=ACTIEPUNT**).

2. Beleid voor digitalisering, OBDO en Forum Standardisatie

Tijd: 09.35 tot 09.55 uur

Ter bespreking

a. Brief staatssecretaris Van Huffelen aan Tweede Kamer: hoofdlijnen beleid voor digitalisering

b. Forum Standardisatie en beleid voor digitalisering

Het Forum bespreekt de brief van staatssecretaris Van Huffelen over de hoofdlijnen van het beleid digitalisering en welke aanknopingspunten en kansen het ziet voor open standaarden in de werkagenda Digitalisering. Ook wordt aan BZK en EZK als mede-opstellers van de brief gevraagd hoe zij aankijken tegen de functie van open standaarden daaromtrent.

Voor BZK is duidelijk dat de tijd van vrijblijvendheid voorbij is en dat in de GDI veel meer met standaarden gedaan kan en moet worden. Mede met behulp van de nieuwe MIDO governance van de GDI. Met standaarden kan meer dan met (alleen) voorzieningen. BZK wil graag het advies van het Forum over hoe open standaarden hierin een rol moeten en kunnen spelen.

De brief is relatief bescheiden over de digitale economie van de BV Nederland en de internationale aspecten daarvan (*international supply chain* en *capital market*). EZK geeft aan dat zij in hun brief Hoofdlijnen beleid Minister van Economische Zaken en Klimaat daar verder op ingaan. Daarbij geldt dat (internationale) standardisatie veel groter is dan het huidige mandaat van het Forum. Mogelijk moet dat daarom worden aangepast als de brief van de staatssecretaris (en de nadere uitwerking ervan in de werkagenda Digitalisering) en de brief van EZK daar aanleiding toe geven

(=ACTIEPUNT).

Link naar brief EZK:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/02/07/kamerbrief-over-hoofdlijnen-beleid-minister-van-economische-zaken-en-klimaat/kamerbrief-over-hoofdlijnen-beleid-minister-van-economische-zaken-en-klimaat.pdf>

BZK herkent de ontwikkelingen rond standardisatie in EU-verband. Wat betreft interoperabiliteit gaat de EU ook steeds meer verplichten, naast voor voorzieningen

ook op het gebied van standaardisatie. Mogelijk dat daarbij een vertaling naar de Nederlandse situatie moet plaatsvinden.

EZK geeft verder aan inhoudelijk te hebben bijgedragen aan de brief van de staatssecretaris. Het beleid voor digitalisering van EZK is verweven door alle genoemde thema's heen (zoals goed werkende markten en digitale veiligheid). Wat EZK betreft ligt er voor het Forum een rol op de onderwerpen digitale veiligheid, markt (economische veiligheid), innovatiebeleid (zoals cross sectorale data-uitwisseling), het Nationaal Groeifonds en daar waar nieuwe standaarden (moeten) ontstaan. Deze onderwerpen zijn in de BZK-brief wat minder belicht, dan in de EZK-brief. Ook in komende brieven van EZK zal hier nader op worden ingegaan.

Van belang is om op deze onderwerpen ook internationaal de verbinding te blijven zoeken (een rol die NEN vanuit haar positie reeds oppakt) en de onderwerpen uit de brief te (laten) operationaliseren (middels programma's) zonder het wiel opnieuw uit te vinden (geen eigen standaarden ontwikkelen, maar zoveel mogelijk aansluiten op reeds bestaande internationale standaarden). Peter den Held biedt aan dit vanuit het Forum op te pakken. Daar haakt de sponsorgroep Internationaal graag op aan. Thomas Faber en Alisa Heaver worden betrokken voor nadere toelichting waar nodig.

(=ACTIEPUNT)

Een aantal programma's achter de brief loopt al, meldt EZK. Waar nodig moet ook verdere operationalisering plaatsvinden, ook op het gebied van data en waar mogelijk in samenhang met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) voor de fysieke leefomgeving.

Het belangrijkste doel van het Forum bij de oprichting was het bereiken van interoperabiliteit tussen overheidsorganisaties onderling en in de communicatie met burgers en bedrijven. Het komt op het operationaliseren daarvan aan. Standaarden zijn daarvoor een middel. Maar het ontbreekt nog aan een (collectief) bewustzijn bij overheidsorganisaties voor het implementeren van open standaarden. Voor de implementatie van informatieveiligheidsstandaarden – waar het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) streefbeeldafspraken over heeft gemaakt – ligt dat naar verhouding een stuk beter. Voor de overige open standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst kan nog een goede slag gemaakt worden. Ook daar moeten overheidsorganisaties bereid zijn over hun eigen standaard heen te stappen. Dat geldt voor interoperabiliteit in brede zin. Daarvoor is onder meer awareness inclusief een bestuurlijk verhaal nodig, dat je kunt blijven herhalen. **(=ACTIEPUNT)**

Dat interoperabiliteitsverhaal zou moeten aansluiten op de werkagenda (initiatief bij BZK) achter deze hoofdlijnenbrief. In die werkagenda worden de hoofdlijnen verder geoperationaliseerd waar dat nog niet het geval is en wordt aangebracht met programma's.

De vrijblijvendheid rond het gebruik van open standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst lijkt in ieder geval van voorbij aard te worden. De wet Digitale overheid (WDO) biedt de mogelijkheid om het gebruik van specifieke open standaarden zonnodig te verplichten aan overheidsorganisaties.

De verdere ontwikkeling van de Nederlandse digitale overheid en economie (waarin steeds meer focus op data ligt), kan leiden tot een meer federatief gegevenslandschap dat zowel publieke als private onderdelen kent (inclusief gebruik daartussen). Het Forum kan adviseren over waaraan het hierbij ontbreekt als het gaat om interoperabiliteit en open standaarden.

Ter kennisname

c. Terugblik werkconferentie levensgebeurtenis van werkloosheid naar werk, 5 april 2022

Larissa blikt terug op een geslaagde werkconferentie, waarin aan de hand van een drietal praktijkvoorbeelden op het terrein van semantiek in regels, gegevens en daarop gebaseerde besluiten werden verkend. Hoe zouden deze ons kunnen helpen aan meer begrijpelijke en uitlegbare uitkomsten voor burgers?

Op 14 september volgt een follow up van de werkconferentie tijdens het Ibestuur Congres 2022. Mogelijk dat dan verdere bestuurlijke stappen kunnen worden gezet naar aanleiding van de verkenningen.

d. Terugkoppeling vergadering OBDO 7 april 2022

Voor het OBDO stonden de volgende punten van het Forum Standaardisatie geagendeerd:

- 1) Streefbeeldafpraak IPv6
- 2) Monitor open standaarden 2021, duiding en maatregelen
- 3) Mutaties 'pas toe of leg uit'-lijst en aanbevolen lijst
 - a. Handhaven Digikoppeling met uitbreiding REST API koppelvlak op 'pas toe of leg uit'-lijst

b. Plaatsing Erfgoed Registratie Standaard bovengrond erfgoed op lijst
aanbevolen standaarden

4) Werkplan Forum Standardisatie 2022

5) Verlengen overheidsbrede werking Rijksinstructie 'pas toe of leg uit'

De focus lag bij de behandeling op IPv6, de opvolger van versie 4 van het internet netwerkprotocol voor het gebruik van IP-adressen. Essentieel is dat overheidsorganisaties naast IPv4 deze standaard implementeren om via het internet veilig en duurzaam bereikbaar te blijven. Het OBDO had hiervoor een streefbeeldafspraken vastgesteld: uiterlijk eind 2021 moesten alle overheidswebsites en e-maildomeinen van de overheid, behalve via IPv4, ook volledig bereikbaar zijn via IPv6. Dit streven is echter niet volledig gehaald, hoewel het aantal nog steeds toeneemt.

In de vergadering van het OBDO werd breed gedeeld dat na bijna twaalf jaar 'pas toe of leg uit'-status van IPv6 blijkbaar meer nodig is. Er werd onder meer gesuggereerd om het nogmaals ook via de leveranciersband aan te zwengelen (spreek je klanten aan), en om rond handhaving nogmaals te kijken naar de rol die ADR kan spelen (bij Rijkspartijen).

Marieke van Wallenburg (voorzitter van het OBDO en DG Overheidsorganisatie BZK) concludeerde:

1. Het 'pas toe of leg uit'-beleid blijkt voor IPv6 niet genoeg
2. We moeten [als OBDO] aandringen bij de achterblijvers in onze achterban
3. Marieke van Wallenburg neem het op zich om met de ADR te gaan praten
4. Daarna/afhankelijk van dat resultaat moeten we aan de 'naming & faming & shaming'
5. Overige beslispunten waren als hamerstuk akkoord

3. Open standaarden, adoptie

Tijd: 09.55 tot 10.25 uur

Ter bespreking

a. Onderzoek overheidsbreed internetdomeinnaambeleid (presentatie Evi Gimbrère)

Evi Gimbrère is cybertrainee bij het bureau Forum Standaardisatie en richt zich in samenwerking met BZK/DS op het onderzoek naar een overheidsbreed internetdomeinbeleid. Ze geeft een toelichting op het onderzoek met de achtergronden en geconstateerde knelpunten (waaronder versnippering, gebrek aan herkenning, governance en toezicht, monitoring en handhaving). De aanbevelingen en adviezen die naar voren kwamen zijn:

- een Register Internetdomeinen Overheid (RIO)
- gemeenschappelijke aanpak omtrent levenscyclusbeheer
- beleggen van verantwoordelijkheden en rolverdeling omtrent internetdomeinbeheer
- eisen bij het uitbesteden van dienstverlening aan externe leveranciers
- verplicht periodieke kwaliteitscontroles
- generieke overheidsextensie (.gov.nl/.overheid.nl)
- centrale overheidsregistrar
- vormgeving van toezicht, monitoring en handhaving

En idealiter:

- een interbestuurlijke werkgroep waarbij iedere overheidslaag gerepresenteerd is
- een intern interdisciplinair expertiseteam

Aan BZK/DS wordt eind april het adviesrapport opgeleverd.

Het Forum herkent de versnippering omtrent het internetdomeinbeheer en het gebrek aan overzicht en inzicht in internetdomeinen. Het is ook iets wat ook (maar niet alleen) voortkomt vanuit de buitenwereld (het publiek) naar de binnenwereld (de overheid): het publiek verwacht vaak een eigen URL voor bijvoorbeeld een gemeente (alkmaar.nl of alkmaar.com). Soms is er ook sprake van typo squatting: het bewust en vaak met frauduleuze intenties registreren van een domeinnaam dat nagenoeg lijkt op een domein van een overheidsorganisatie en regelmatig fout wordt ingetypt. Denk hierbij aan bijvoorbeeld juinen.nl of juinen.tk.

Friso Penninga benadrukt het belang van één overkoepelende domeinnaam, zoals gov.nl of overheid.nl (de laatste heeft zijn sterke voorkeur). Belangrijk is ook duidelijk te maken wat we verstaan onder de overheid. Geldt dit ook voor uitvoeringsorganisaties? Of organisaties die namens de overheid bepaalde zaken uitvoeren? Evi geeft aan dat er in dit onderzoek voor is gekozen het register van overheidsorganisaties (vroegere Staatsalmanak) als uitgangspunt te nemen. Daardoor worden ook uitvoeringsorganisaties hierbij in scope meegenomen.

Verder komt de vraag naar voren hoe dit verhaal uit te leggen aan bestuurders van overheidsorganisaties. Dat ontbreekt in deze presentatie, maar daar is een heel slide-deck voor (met onder andere pagina's van de Consumentenbond die uitlegt hoe je de overheidsdienstverlening kunt onderscheiden van nodeloos duurdere commerciële aanbieders). Het bureau heeft dit verhaal beschikbaar voor presentaties in gremia.

Er wordt aandacht voor gevraagd dat het domeinregister ook internationaal moet aansluiten, omdat het internet niet ophoudt bij de grens. Daarnaast wordt gevraagd op te nemen dat het huidige beleid voor internetdomeinen en domeinnamen (dat eerder in de CIO raad is vastgesteld, en waarvoor ook een control-cycle is) moet worden aangepast, in plaats van het verzinnen van een nieuw instrument.

Larissa dankt Evi voor haar presentatie en wenst haar veel succes toe voor haar volgende traineeopdracht.

b. Vertoning video over API-standaarden (voor betere, snellere gegevensuitwisseling en samenwerking)

Wegens tijdsgebrek kan de video niet worden vertoond. Dat volgt een komende Forumvergadering. De video is al wel online te bekijken via <https://forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/rest-api-design-rules>

c. Gesprekken Monitor Open Standaarden 2021

Het Forum bespreekt de inventarisatie van reacties van aanbesteders op de beoordeling van hun aanbesteding voor de Monitor en de gespreksnotities over de gesprekken met aanbesteders, beheerders van voorzieningen en met projectleiders van een aantal grote ICT-projecten.

Voor het uitvragen van open standaarden bestaat over het algemeen veel welwillendheid, maar open standaarden op zichzelf kunnen voor opdrachtgevers en aanbesteders nog onduidelijkheden oproepen. Het is beter als zij standaarden in een bredere context kunnen plaatsen, zodat het niet alleen gaat om het moeten, maar

ook om het willen (hearts and minds). Omdat daarnaast het Forum en de 'pas toe of leg uit'-lijst nog niet overal bekend is, helpt het om als Forum en bureau hun desbetreffende gremia te bezoeken om het bredere plaatje toe te lichten. De programmatafels van MIDO kunnen daarbij ook een goede rol vervullen. Om hun zoektocht te vereenvoudigen kunnen overheidsorganisaties met de Beslisboom Open Standaarden nagaan welke standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst relevant zijn voor hun specifieke situatie.

Opgemerkt wordt dat ervoor moet worden gewaakt bij niet naleving van een regel een nieuwe regel wordt verzonnen. Dat sluit aan bij het besluit OBDO, waarin over de handhaving van de bestaande regels contact wordt gezocht met de ADR.

Omdat de maatschappelijke meerwaarde van interoperabiliteit en standaarden voor burgers en bedrijven essentieel is, komt op de agenda van een komende vergadering van het Forum Standaardisatie een gespreksnotitie over communicatie publieke waarden open standaarden naar aanleiding van de Monitor open standaarden.

(=ACTIEPUNT)

d. Agendering IV-meting en Monitor OS, sponsorschap door Forumleden, en aanwezigheid

Theo Peters, doet als woordvoerder van de stuurgroep Lijsten en adoptie, een oproep aan alle Forumleden om de monitor, en de tools (beslisboom etc), onder de aandacht te brengen van hun achterban.

Het bureau doet een schriftelijke uitvraag bij de leden van het Forum voor een bijwerking van het overzicht. Daarbij wordt meegenomen of een Forum lid in aan een van de programmatafels van MIDO aanschuift **(=ACTIEPUNT)**

Ter kennisname

e. Standaarden voor veiliger internet

- Overleg Betrouwbare OverheidsMail (BOM)
- DANE-verificatie geactiveerd door SSC-ICT en DICTU (veilige e-mail)
- Internet.nl sneller, stabiel en accurater
- NCSC-onderzoek "betrouwbaarheid van DNS-Infrastructuur Nederlandse Overheid"

Geen opmerkingen.

- EU-onderzoek naar DNS-misbruik

In de oplegnotitie wordt het aanbevelingswaardige EU-onderzoeksdocument "Study on Domain Name System (DNS) Abuse" genoemd, dat recent is gepubliceerd. Verder zijn er geen aanvullende opmerkingen.

- Internetrouteringsincident door Russische ISP en waarde van RPKI-standaard

Geen opmerkingen.

f. IPv6 (voor duurzame bereikbaarheid en innovatie)

- IPv6-cursussen voor overheids-ICT'ers
- Bijeenkomst Platform Internetstandaarden & voormalige IPv6 Task Force

Geen opmerkingen.

g. Eenduidige dienstverlening

- a. Werkconferentie: "Een werkende uitkomst voor werklozen!"
- b. Spoor 1: "toekomstbestendige dienstverlening" (WAU)

Geen opmerkingen.

h. Open spreekuur Open standaarden

Geen opmerkingen.

i. Rijksinkoop Architectuurboard en open standaarden

Geen opmerkingen.

4. Doorontwikkeling lijsten open standaarden

Tijd: 10.40 tot 11.25 uur

Ter bespreking en besluitvorming

a. Presentatie Paul Dam [Lex Digitalis] over onderzoek doorontwikkeling lijsten

b. Notitie onderzoek doorontwikkeling lijsten

In opdracht van het Forum Standaardisatie heeft Lex Digitalis onderzoek gedaan naar de relevantie van de 'pas toe of leg uit'-lijst en lijst aanbevolen standaarden, mogelijke stimuleringsmaatregelen en een stappenplan voor doorontwikkeling. Na de toelichting van Paul Dam op het onderzoeksrapport bespreekt het Forum de conclusie en de aanbevelingen uit de notitie.

Aanbevelingen over clustering(en) (1 tot en met 3)

Een andere en meervoudige clustering van lijsten is gewenst voor hen die de open standaarden moeten toepassen. Het is voor de duidelijkheid beter als functionele toepassingsgebieden elkaar hierbij niet overlappen. Leg soms ogenschijnlijke functieoverlapping uit door de samenhang toe te lichten. De clustering dient zoveel mogelijk duidelijk te maken wat de maatschappelijke meerwaarde van een clusterstandaarden is. Het bureau levert een volgende vergadering een suggestie voor een aantal themaclusterings op. Benno Overeinder kijkt hierbij mee (**=ACTIEPUNT**).

Aanbevelingen over blijvend onderhoud lijsten

Het actief schrappen van (niet meer noodzakelijke) standaarden van de lijst aanbevolen standaarden is actief onderdeel van het reguliere onderhoud van de lijsten (NB. een dergelijk onderhoudscyclus bestaat al voor de pas-toe-of-leg-uit lijst, dmv. Structurele evaluatie na 4 jaar).

Aanbeveling over andersoortige 'standaarden' (4 en 5)

Het Forum neemt deze aanbeveling en wil kunnen overwegen ook semantische datamodellen en standaardoplossingen die zichzelf hebben bewezen toe te voegen aan de lijst aanbevolen standaarden. Bijvoorbeeld hoe een beweging in te zetten zoals deze plaatsvindt rond 'van StUF naar API's'.

Aanbeveling andersoortige 'standaarden' (6)

Het Forum neemt deze aanbeveling over. Vraag is nog wel welke casuïstieken zich hiervoor lenen (API's? Semantiek?).

Aanbevelingen hulp bij 'leg uit' (7 en 8)

Samen met de Auditdienst Rijk (ADR) verkent het Forum of de ADR kan toetsen of aanbesteders het niet-uitvragen van standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst correct verantwoorden in een 'leg uit' in hun jaarverslagen. BZK Directeur-generaal Overheidsorganisatie en voorzitter van het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) Marieke van Wallenburg heeft aangegeven het gesprek aan te gaan met de ADR over de implementatie van de 'pas toe of leg uit'-standaarden en IPv6 (en de verantwoording daarover). Het bureau en EZK zullen haar hierbij waar nodig en mogelijk ondersteunen. Tevens ligt er een verantwoordelijkheid bij Internet Service Providers (ISP's) om Ipv6 zo snel mogelijk te implementeren.

Voor CIO Rijk geldt dat handhaven en opleggen niet alleen de kernpunten kunnen zijn. Het is ook belangrijk dat betrokken medewerkers bij de overheidsorganisaties

daadwerkelijk voelen wat en waarom de noodzaak voor het toepassen van open standaarden is. Het gaat niet alleen om 1) het inhoudelijke verhaal, maar ook om 2) de governance en het bestuurlijke en 3) het financiële. Als aan deze punten kan worden voldaan, dan kan implementatie makkelijker plaatsvinden.

Wat betreft de aanbeveling 'Nagaan op welke wijze organisaties de 'leg uit'-verplichting laagdrempeliger kunnen nakomen, bijvoorbeeld door toepassing van een 'leg uit'-register dat het Forum faciliteert' wordt gewaarschuwd voor het overnemen van die rol door het Forum. Dit draagt niet per se bij aan het bevorderen van het gebruik van de 'pas toe of leg uit'-standaarden. Die aanbeveling wordt in die zin daarom niet overgenomen.

5. Open standaarden, lijsten

Tijd: Van 11.25 tot 11.40 uur

Ter besluitvorming

a. Plaatsen Peppol BIS – standaard voor e-procurement – op lijst aanbevolen standaarden (notitie lijsten)

Het Forum gaat akkoord met het advies aan het OBDO voor plaatsing van Peppol BIS op de lijst aanbevolen standaarden, met daarbij een toelichting op waarom het uitwisselingsprotocol AS4 niet is ingediend. Reden is dat het hier gaat om de inhoudelijke standaard Peppol BIS en niet om het beveiligde Peppol netwerk. Deze infrastructuur maakt gebruik van het uitwisselingsprotocol AS4 (Peppol AS4). Het Peppol netwerk is een betaalde dienst die niet per se noodzakelijk is voor het gebruik van Peppol BIS. Peppol BIS standaard kan worden gebruikt met of zonder het Peppol netwerk, dat geen onderdeel is van de standaard. Wel worden ze bijna altijd in combinatie toegepast.

b. Verwijderen COINS – standaard voor uitwisselen bouw informatie – van 'pas toe of leg uit'-lijst

Het Forum gaat akkoord met het advies aan het OBDO voor verwijdering van COINS van de 'pas toe of leg uit'-lijst. Rijkswaterstaat (RWS) is als langdurig gebruiker van de standaard (meer dan twintig jaar) actief betrokken bij het proces, en bouwt zelf het gebruik van de standaard af. Toch zal vooreerst nog even worden gedubbelcheckt of er rekening gehouden is met eventuele (juridische) consequenties van de

verwachte verwijdering van de 'pas toe of leg uit'-status van COINS, voor langlopende contracten.

Uitbreiding Stuurgroep open standaarden

De stuurgroep open standaarden wordt aangevuld met Jolien van Zetten (NEN), die de plek opvult die Anneke Spijker achterliet. Om de basis van de Stuurgroep open standaarden te verbreden doet de Stuurgroep het voorstel aan het Forum om aanvullend een extra lid op te nemen. Het Forum stemt met beide in.

Voor de nieuwe plek toont Benno Overeinder zijn interesse, en komt daarop terug.

Ter kennisname

c. Voortgang procedures

1. Veiliger internet
2. Betere gegevensuitwisseling
3. Meer toegang en openbaarheid

Geen opmerkingen.

d. Vertoning video over toetsingsprocedure

Wegens tijdsgebrek kan de video niet worden vertoond. Deze is online te bekijken via <https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/toetsen-en-aanmelden>

Tijdsduur behandeling agendapunten Lijsten

De Stuurgroep vraagt nadrukkelijk dat het Forum (weer) structureel meer tijd besteedt aan de geagendeerde punten voor Lijsten. Ook de 'pas toe of leg uit'-lijst en de lijst aanbevolen standaarden vormen immers de basis van het Forum Standaardisatie. Het snel afhandelen van het lijsten agendapunt komt niet ten goede aan het beheer van de lijsten als kernactiviteit. Het Forum beaamt dit en geeft hier weer meer invulling aan vanaf de komende vergadering.

6. Voortgang en communicatie

Tijd: 11.40 tot 11.50 uur

Ter kennisname

a. Terugkoppeling sponsorgroep Internationaal

Rob Verweij verzorgt namens de sponsorgroep de terugkoppeling van de laatste bijeenkomst. Hij geeft een toelichting op de huidige samenstelling van de sponsorgroep: Rob Verweij (voorzitter), Gerard Hartsink, Rudi Bekkers, Benno Overeinder, Alisa Heaver (liaison EZK), Sophia Bünemann (liaison BZK), Jolien van Zetten (NEN), Robin Gelhard (dossierhouder BFS).

De sponsorgroep zal tweejaarlijks een inventarisatie uitvoeren van bovensectorale standaardisatieontwikkelingen. De focus zal daarbij liggen op Europese ontwikkelingen, maar andere internationale ontwikkelingen worden niet uitgesloten.

Een enquête volgt (**=ACTIEPUNT**) over welke prioritaire thema's het Forum graag nader ziet onderzocht, te weten:

- Cybersecurity en netwerkbeveiliging (incl. internetstandaarden)
- Data-opslag en -uitwisseling (incl. Big data, open data and public sector information)
- AI en algoritmen
- Elektronische identificatie en vertrouwensdiensten (incl. e-signatures)
- e-Government

De gekozen thema's worden meegenomen in het werkplan van het Forum, worden actief gemonitord en gevolgd vanuit het Forum en er wordt periodiek over gerapporteerd. De sponsorgroep is hier actief bij betrokken. Voorwaarde bij de inventarisatie is dat er een duidelijke behoefte(stelling) moet zijn vanuit de Forum-opdrachtgevers en aansluit op beleidsdoelen van de digitale overheid, zoals besloten in de Forum-vergadering van september 2021.

In de enquête wordt de Forum-leden ook gevraagd naar hun internationale betrokkenheid bij standaardisatieontwikkelingen (**=ACTIEPUNT**).

Peter den Held stemt met de sponsorgroep af over zijn eventuele lidmaatschap van de sponsorgroep (**=ACTIEPUNT**).

**b. Stand van zaken n.a.v. kamerbrief over rapport inventarisatie
standaardisatie**

Geen opmerkingen.

c. Overzicht columns Larissa Zegveld in iBestuur

Geen opmerkingen.

d. Communicatie

Geen opmerkingen.

7. Rondvraag

Tijd: 11.50 tot 12.00 uur

Mondeling

Geen punten voor de rondvraag.

8. Sluiting

Tijd: 12.00 uur

Actiepunten

Nummer	Actiepunt	Wie	Per datum	Status
114	Enquête onder leden Forum over thema's voor inventarisatie bovensectorale standaardisatieontwikkelingen + hun internationale betrokkenheid bij standaardisatieontwikkelingen	Sponsorgroep internationaal en BFS	20 april 2022	Enquête is uitgezet
113	Peter den Held stemt met sponsorgroep internationaal af over zijn eventuele lidmaatschap sponsorgroep	Peter den Held i.o.m. sponsorgroep internationaal	20 april 2022	Loopt
112	Voorstel voor thematische clustering open standaarden op site	BFS i.s.m. Benno Overeinder	20 april 2022	Loopt
111	Schriftelijke uitvraag bij leden Forum voor bijwerking overzicht agendering IV-meting en Monitor OS en eigen gremia + sponsorschap	BFS	20 april 2022	Loopt

110	Gespreksnotitie over communicatie publieke waarden open standaarden op agenda komende vergadering	BFS	20 april 2022	Geagendeerd voor vergadering 8 juni 2022
109	Verkennen mogelijkheden communicatie-impuls adoptie open standaarden	BFS i.s.m. BZK/DS	20 april 2022	Loopt
108	Voortouw nemen namens Forum bij operationalisering brieven stass Van Huffelen en EZK	Peter den Held en Ludwig Oberendorff i.s.m. sponsorgroep Internationaal en EZK	20 april 2022	Loopt
107	Mogelijkheden verkennen aanpassen mandaat Forum Standaardisatie als uitwerking brieven over digitalisering van BZK en EZK daar aanleiding toe geeft.	Forum i.s.m. BZK en EZK	20 april 2022	Loopt
104	Voorstel uitbreiding Stuurgroep	BFS/Stuurgroep	9 maart 2022	Mededeling volgt vergadering 8 juni 2022.
102	Inbreng aanleveren voor fiche BZK/DS	Forum	9 maart 2022	Loopt.

	EU Strategy on Standardisation			
101	Ontwikkelingen rond Digital Wallet voor bespreking in een volgende samenkomst sponsorgroep Internationaal.	Stuurgroep Internationaal	8 december 2021	Loopt.
97	Identity Management – nadere uitwerking	Cor Franke en Gerard Hartsink	8 december 2021	Voor een komende vergadering.
95	Verkennen hoe samen op te trekken om informatieveiligheid waterschappen en overheid verder te versterken	Forum en UvW	29 september 2021	Volgt
91	Verkend wordt op welke wijze de meerwaarde van open standaarden en het werk van het Forum kan worden overgebracht aan DiZa , oa. via de StasBZK	BFS	9 juni 2021	Geagendeerd voor vergadering 8 juni 2022 (gespreksnotitie)
86	Nieuwe updates over WDO in Forum	BZK	21 april 2021	Doorlopend als er nieuws te melden is, zo ook in vergadering 8 juni 2022

84	Wens: Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishoudi ng in een volgende Forum-vergadering		21 april 2021	t.z.t.
82	In beeld brengen internationale relaties leden Forum	Forum + BFS	10 maart 2021	Actiepunt op werkagenda sponsorgroep internationaal
80	Verbinding leggen naar bestuurders die op papier verantwoordelijkheid dragen voor de aangestipte onderwerpen in het rapport Inventarisatie standaardisatie, maar in de praktijk hierover beperkte kennis (kunnen) hebben.	BZK/DS	10 maart 2021	Loopt
67	"Cloud + rol overheid + Gaia X revisited" agenderen voor Forum I of II 2021, incl. betrokkenheid EZK	Michiel Steltman, Thomas Faber, Theo Peters, BFS	9 december 2020	In een komende vergadering.

66	Cloud-initiatief VNG R: waar speelt standaardisatie een rol	Theo Peters met Larissa Zegveld en Gerard Smits	9 december 2020	Presentatie overheidsstrategieën Cloud in een komende Forumvergadering
63	Aandacht voor internationale aspect in volgende versie inkoop en open standaarden en contact met NEVI	BFS, Gerard Hartsink	9 december 2020	Volgt.
62	Meehelpen aan intensiveren gebruik DigiNetwerk voor overheden i.p.v. internet	BFS	9 december 2020	Tweede agendering volgt in een komende vergadering.

Afgeronde actiepunten

106	Aanpassen verslag op Fiche over de EU Standardisation Strategy (opgesteld door EZK)	BFS	20 april 2022	Aangepast
105	Nadere afstemming over DCAT AP DONL	Friso Penninga en Hetty Lucassen	9 maart 2022	Afgerond.
103	Voorleggen werkplan 2022 aan OBDO	BFS	9 maart 2022	Afgerond.

100	Uitvraag aan Forum over standaarden en federatief basismodel	BFS	8 december 2021	Afgerond.
96	Gesprek aangaan over vertrouwelijkheid en governance totstandkoming internetstandaarden en digitale autonomie	Benno Overeinder en klein comité Forum	29 september 2021	Follow up lezing heeft 23 november plaatsgevonden.
73	Bewaken dat 'de standaardisatietaak' weer bij evt. nieuwe governance instellingsbesluiten goed wordt meegenomen, zoals in het huidige OBDO-besluit.	BZK/D	10 maart 2021	Afgerond. Voorzitter Forum is lid van architectuurboard MIDO.